

Ольга Побережник
викладач кафедри теорії
та практики іноземних мов
Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

ВАРІЮВАННЯ МОВНОГО ГРАФІЧНОГО РЕСУРСУ В АНГЛІЙСЬКОМУ І ФРАНЦУЗЬКОМУ ЕЛЕКТРОННИХ ДИСКУРСАХ

У зв'язку зі стрімким поширенням інтернету та новими можливостями спілкування його користувачів на форумах, у чатах, при електронному листуванні у мовознавстві виник ще один напрямок досліджень, який виявляє лінгвістичні особливості електронної комунікації. Особливу зацікавленість науковців викликає питання стихійного творення нових норм правопису в електронному дискурсі, процес активного пошуку комунікантами альтернативних варіантів графічної передачі слів засвідчує актуальність обраної теми.

Огляд літератури по темі дослідження свідчить, що питання мовленнєвих норм в електронному дискурсі стало предметом вивчення в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних учених: В. Г. Германова, А. А. Засєкіна, Г. І. Бубнової, П. Лапуанта та ін.

Отож, ми спробуємо з'ясувати особливості графічних скорочень англійського і французького електронного писемного мовлення.

При аналізуючи дослідження лінгвістичного дискурсу на матеріалі англійської і французької мов ми виділяємо такі види графічних скорочень: 1) ініціальні графічні скорочення; 2) консонантне письмо; 3) скорочення складів; 4) використання алфавітних назв букв і назв чисел при фіксації слів у їх розмовно-фонетичній формі.

Зазначимо, що в скорописі англійської і французької мов існує два способи скорочення: 1) утворення скорочених слів із початкових літер найчастіше вживаних висловів; 2) використання ключових букв слова. До першого типу належать скорочення на кшталт *s'il te (vous) plaît – stp, svp: LAISSE MOI LU PARLER SEUL A SEUL STEUPPPPPP (Laisse-moi lui parler seul à seul s'il te plaît)*.

Зауважимо, що графічні скорочення географічних назв і національностей складають 14% усіх відзначених в англійських чатах скорочень. Частіше вони використовуються для економії зусиль при наборі репліки: *nz (New Zealand; Am*

(*American*); *Ky* (*Kentucky*), *nw* (*North-West*); *nj* (*New Jersey*). Загалом ініціальні графічні скорочення у французькому електронному дискурсі (ФЕД) складають 22% від загальної кількості вибраних графічних варіантів, в англійському (АЕД) – 19,7%.

Серед скорочень, джерелом яких став інтернет, можна вважати ті, що використовуються для передачі емоційного стану користувачів, наприклад: *LOL* (*laughing out loud* – голосно сміюсь); *MRD* (*mort de rire* – умираю від сміху).

Ще одне скорочення, яке часто використовується в англійських та франкомовних чатах – це РМ та МР: *private message* і *message privé* (приватне повідомлення). Своєю появою воно зобов'язане реалії, яка існує тільки в інтернеті: якщо хто-небудь із користувачів хоче, щоб інформація, призначена для одного з учасників чату, була недоступна для інших, він може послати повідомлення, прочитати яке зможе тільки один адресат.

В АЕД широко використовуються скорочення *ty* (*thank you* – дякую), *uw* (*you are welcome* – будь ласка, немає за що) і *wb* (*welcome back* – ласкаво просимо назад).

Прийом консонантного письма полягає у використанні ключових букв початкового слова [5, с. 55], найчастіше того, що позначає приголосні звуки. Скорочені таким чином слова легко відновлюються з контексту, тому цей спосіб є традиційним для скоропису.

До традиційних скорочень у ФЕД можна віднести такі: *tj* (*toujours*); *dja* (*déjà*); *jms* (*jamais*); *tt le monde* (*tout le monde*); *jvx* (*je veux*); *pb* (*problème*); *bcp* (*beaucoup*); *devt tlm* (*devant tout le monde*); *grd* (*grande*); *tps* (*temps*); *qqun* (*quelque'un*); *avt* (*avant*); *h* (*heure*); *vs* (*vous*).

Наступні скорочення, очевидно, були створені користувачами мережі за аналогією до тих, які використовуються в скорописі: *slt* (*salut*); *pkoï* (*pourquoi*); *pk* (*pourquoi*); *klkl* (*quelque'un*); *dsl* (*desolé*); *de* (*donc*). У деяких випадках скорочення зумовлює як зменшення кількості друкованих знаків, так і передачу звучання слова, наприклад: *rmarké* (*remarqué*).

Для англійської мови також характерне широке використання прийому консонантного письма: *msged* (*messaged*); *yr* (*your*); *yr* (*year*); *drk* (*dark*); *ppl* (*people*); *imps* (*temperatures*).

Ще однією графічною видозміною англійського і французького електронного мовлення є скорочення складів, які можна поділити на два види: 1) скорочення, у яких залишається перший склад початкового слова, при цьому вони зберігають найбільш інформативну при зоровому сприйнятті частину, а також рухові зусилля при наборі; 2) скорочення, у яких зберігається

наголошений склад, у них простежується вплив усноформатуючих властивостей каналу на письмову субстанцію [1].

У франкомовному корпусі деякі скорочення закріпилися в засобах масової інформації: *tel* (*téléphone*); *choco* (*chocolat*). Інші були створені безпосередньо в чатах: *vacs* (*vacances*); *aprem* (*après-midi*); *prob* (*problèmes*).

У франкомовних чатах можна натрапити на форму вітання, якої немає в інших формах спілкування: *RE* (*rebonjour*). У французькому електронному дискурсі *re-* являє скорочення поширеного в сучасній усній французькій мові привітання *rebonjour*, що відповідає українському «ще раз доброго дня». Якщо *rebonjour* розкласти на морфологічні елементи, то для спілкування в чаті набагато важливішим буде префікс *re-*, ніж корінь *bonjour*, оскільки з комунікативної точки зору важливіше, щоб користувач повернувся в чат і відновив спілкування, ніж те, що він з усіма привітався [2]. Натомість в англкомовному корпусі дослідження випадки скорочення складів досить нечасті й здебільшого легко відновлюються з контексту: *prob* (*probably*); *bro* (*brother*); *sis* (*sister*).

В електронному дискурсі англійської і французької мов використовуються алфавітні назви букв і назви чисел при фіксації слів у їх розмовно-фонетичній формі. При створенні буквених інтернет-скорочень використовуються літери, які не завжди представлені в скорочуваному слові, а часто – і цифри. В основі їх створення лежить омофонія скорочуваного слова (або його частини) з алфавітною назвою букви або з числівником.

У ФЕД буква *s* замінює як лексичне слово *sais*, так і зворот *s 'est: cpasdmafote*. Буква *t* може використовуватися замість *t'es* (скорочена у швидкому мовному потоці *tu es*). Наведемо приклади основних скорочень такого типу:

j'ai → *g*: *gplusdephone!* (*Je n 'ai plus de téléphone!*);

des → *d*: *tj d con...* (*Toujours des cons...*);

bébé → *bb*: *comme d'hab mon Bb* (*Comme d'habitude, mon bébé*);

cul → *q [ky]*: *yen a qui se font payer pour montrer leurs Q* (*Il y en a qui se font payer pour montrer leurs culs*);

vais → *v*: *V ME FAIRE MON BOL* (*Je vais me faire mon bol*);

aime → *m*: *et jm po* (*Et je n 'aimepas*).

Використання алфавітних назв букв в АЕД і ФЕД дозволяє значно скоротити кількість друкованих символів. Успішність передачі звучання слів за допомогою цього прийому залежить багато в чому від кмітливості реципієнта – адекватне сприйняття забезпечується лише тоді, коли читач усвідомлює, коли необхідно читати букви в тому вигляді, як вони представлені в алфавіті. Однак необхідно відзначити, що таке написання у французькій мові в основному

характерне для високочастотних граматичних слів. Уживаність таких скорочень настільки часта, що досвідченим учасникам чатів зовсім не важко їх розшифровувати.

Уживання замість слів омофонічних їм цифр трапляється значно рідше порівняно з англійською мовою, з якої, очевидно, було запозичене, наприклад, у *klk1* цифра 1 стоїть на місці *-un* у слові *quelqu'un*. Слово *demain* пишеться так: *2m1*. Логіку його написання можна представити у вигляді схеми: $[damé] \rightarrow de(2) + m + é(1) \rightarrow 2m1$.

Слово *plus* часто замінюється на відповідний знак +, що характерне для форми прощання: *à plus (à plus tard)*: @ (*A plus tard*); *a + (à plus tard)*, але вживається також в інших контекстах: *ta un fan de + miss!!! (Tu as un fan de plus, miss I)*.

В англійській мові використання алфавітних назв букв і цифр виникло в середині ХХ ст. і в інтернет було перенесене з мови рекламних оголошень, наприклад *4U – for you* (для вас). Букви *u* для передачі займенника *you* і *g* для передачі *are*, форми множини дієслова *to be*, використовуються в АЕД частіше, ніж інші графічні варіанти. Рідше трапляється використання цифр: 2 (two) при передачі слів *to* і *too* і 1 (one) у займеннику *everyone*, буква *s* при фіксації дієслова *see*, *b* при написанні дієслова *be*, а також *k* при передачі *1000* (імовірно, від *kilo-* – приставки, яка використовується з різними одиницями вимірювання в значенні 1000).

Отже, нам вдалося виділити такі види графічних скорочень, які широко використовуються в АЕД та ФЕД: ініціальні графічні скорочення, консонантне письмо, скорочення складів, зміна складів та цілих слів омофонами, які збігаються з алфавітними назвами букв і кількісними числівниками. Джерелами графічних скорочень слугують мова ЗМІ та реклами, а також творчість користувачів чатів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бубнова Г. И. Влияние канала порождения на реализацию дискурсивных стратегий / Г. И. Бубнова // Новые технологии в филологическом образовании. – Якутск, 2002. – С. 37.
2. Германов В. Г. Вплив засобів масової інформації на підсвідомість: дис. ... канд. філол. наук: 10.01.08 / В. Г. Германов. – Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т журналістики. – К., 2003. – 174 с.
3. Засекін А. А. Віртуальне спілкування як чинник особистісних змін студентської молоді: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / А. А. Засекін. – Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2012. – 183 с.

4. Lapointe P. Le journalisme à l'heure du Net. Guide pratique / P. Lapointe. – Les Presses de l'Université Laval, 2010. – 221 p.
5. Sprenger-Charolles L. Sciences cognitives et acquisition de la lecture-écriture / L. Sprenger-Charolles, D. Béchennec // Revue française de linguistique appliquée. – Volume II, décembre, 1997. – P. 35-50.